

BØKER ANMELDELSER

FOTO: GATEAVISA / BJARNE MELGAARD

Pageturner: Bjarne Melgaards selvbiografiske fortelling ser ut til å ha flommet direkte ned på sidene uten redigering, selvsensur eller noen forhåndsdefinert struktur, skriver Aksel Kielland.

TEGNESERIE

Hukommelsesluker og andre hull

Bjarne Melgaards selvbiografiske tegneserie for Gateavisas jubileumsnummer er et usedvanlig fruktbart møte mellom undergrunn og høykultur.

Bjarne Melgaard	
GATEAVISA #200:	
A WHORE WITHOUT A CLIENT	
113 sider	
Futurum Forlag 2021	

Gateavisa nummer 200 er i sin helhet viet Bjarne Melgaards *A Whore Without a Client*, en tegneserie utgitt i et format som er designet for å ligne skisseboken den er tegnet i. Resultatet er en trykksak som fremstår mer som et kunstobjekt enn en tradisjonell tegneserie, og som forsterker følelsen av at den selvbiografiske fortellingen har flommet direkte ned på sidene uten redigering, selvsensur eller noen forhåndsdefinert struktur. Dette *stream-of-consciousness*-preget gjør boken til dårlig tegneseriehåndverk bedømt etter konvensjonelle kvalitetskriterier, men intensiteten, formidlingsbehovet og Melgaards karakteristiske strek

gjør den til en av årets viktigste norske tegneserieutgivelser.

Pageturner

A Whore Without a Client handler om Melgaards vei inn i kunstverdenen, og om opp- og nedturen i det som utenfra betraktet fremstår som en særdeles vellykket karriere. Hvis det er én innsikt man sitter igjen med etter å ha lest denne beretningen, er det imidlertid at livet som internasjonalt hyllert kunstner ikke har vært noen dans på roser. Melgaard bretter ut om prostitusjon, rusmisbruk, psykoser, ensomhet og paranoia, og han gjør det i et språk og en estetikk som gjør at leseren føler malstrømmen av rastløs hedonisme og utilfredsstilte lengsler på kroppen. Selv om estetikken er en annen, har den emosjonelle selvutleveringen åpenbare likhetstrekk med en type netttegneserier som ble emblematiske for bloggplattformen Tumblr i tiåret som gikk, mens det høye lesetempoet (dette

er en *pageturner* av de sjeldne) minner om kommersiell manga.

I den grad Melgaard kjenner tegneseriemediets standardiserte fortellermåter, er de ham revnende likegyldige. *A Whore Without a Client* inneholder ingen snakkebobler eller ruter, og de fleste sidene består av hurtig nedskriblet tekst rundt og oppå skisseaktige blyant- og tusjtegninger. Enkelte sider består utelukkende av tekst, og innimellom finner man fragmenter av større tegninger malt på gamle Gateavisoppslag, samt små ikoner av det som ser ut som psykodeliske alver og romvesener.

I billedkunstsammenheng er ingen av disse grepene bemerkelsesverdige. Fortellingen er røff, men både lettest og lettfattelig, og utgivelsen fremstår som en naturlig videreføring av Melgaards arbeid med maleri, skulptur og virtual reality. Så fort man prøver å presse den inn i tegneseriens rigide rammer, blir formgrepene derimot umiddelbart

«ukonvensjonelle», «utfordrende» og «sjangeroverskridende». Tegneseriefeltet har åpenbart mer å vinne på en allianse med Melgaard enn han har av å bli omfavnet av det. Spørsmålet er likevel om dagens Tegneserie-Norge, med sitt innsnevrende fokus på tegneserieromaner og litterært fortellende arbeider, har plass til hans uærbødige undergrunns-tegneserier-møter-billedkunstillærning til mediet.

Gateavisa lever

Melgaard er en av sin generasjons mest distinkte norske tegnere, og selv i sin løseste form rommer streken hans et estetisk og tematisk univers som kan måle seg med hvilken som helst av våre tegneserieskapere. Kombinert med en mildt sagt begivenhetsrik biografi gjør dette ham til en kunstner man umiddelbart har lyst til å lese de tegnede erindringerne til. Som selvbiografi betraktet er *A Whore Without a Client* usammenhengende, inn-

forstått og sparsommelig på konkrete detaljer, men lesere som kjenner Melgaards kunstmærskap, vil finne interessante detaljer og berikende klangbunner. De som kun har overfladisk kjennskap til ham, vil på sin side bli revet med av den dramatiske og uforutsigbare fortellingen.

A Whore Without a Client er et usedvanlig fruktbart møte mellom undergrunnen og finkulturen, og den første Gateavisa-utgaven på lenge som føles som en begivenhet. Det er en utgivelse som viderefører publikasjonens sentrale rolle i den norske tegneseriehistorien (den var blant annet den første som satte Christopher Nielsen på trykk), og det uten nostalgien og den estetiske stagnasjonen som ofte preger vensterradikale tegneserier i dag. Dette påkostede jubileumsnummeret viser at både norske tegneserier og norsk offentlighet blir bedre av et vitalt og ambisiøst Gateavisa.

Aksel Kielland